

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารของผู้สัมผัสอาหารในครัวเรือน ในตำบลป่าคาหลวง อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในด้านปัจจัย ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยหนุน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารของผู้สัมผัสอาหารในครัวเรือน ในตำบลป่าคาหลวง อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองศึกษากับผู้ที่มีหน้าที่สัมผัสอาหารในครัวเรือน จำนวน 280 เรือน แต่นำมาวิเคราะห์ผลการศึกษานี้จำนวน 216 ครัวเรือนเนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถอ่านหนังสือได้และได้นำเสนอค่าตัวแปรตามตารางที่ 3 นอกจากนี้ยังนำเสนอในรูปแบบตารางการวิเคราะห์ต่างๆ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปร
- ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่สัมผัสอาหาร (ประกอบอาหาร) จำนวน 280 คนและนำมาวิเคราะห์จำนวน 216 คน อายุเฉลี่ยคือ 41.65 ปี (± 9.12) ระดับอายุ 40 ปี และเป็นเพศหญิงตอบแบบสอบถามมากที่สุด สถานะภาพส่วนมากอยู่กันเป็นคู่ การศึกษานั้นส่วนใหญ่ศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพหลักเกษตรกรรมมากที่สุด ความถี่ในการประกอบอาหารในครัวเรือนส่วนใหญ่ทุกมื้อ (ตั้งแต่ 3 มื้อขึ้นไป) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 3,000 บาทและจำนวนสมาชิกในครอบครัว (ที่รับประทานอาหารร่วมกัน) ประกอบด้วย 1-3 คน มากที่สุด นอกจากนี้ส่วนใหญ่จะได้รับการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	4.6
หญิง	206	95.4
สถานภาพ		
โสด	15	6.9
คู่	184	85.2
หม้าย / หย่า / แยก	17	7.9
การศึกษา		
ประถมศึกษา	137	63.4
มัธยมศึกษา	67	31
วิชาชีพเฉพาะ (ปวช. , ปวท. , ปวส. หรืออนุปริญญาตรี)	4	1.9
ปริญญาตรี	8	3.7
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	130	60.2
รับจ้างทั่วไป / พนักงานสังกัดภาคเอกชน	10	4.6
กิจการส่วนตัว	37	17.1
รับราชการ / พนักงานสังกัดส่วนราชการ	11	5.1
อื่นๆ	28	13
ความถี่ในการประกอบอาหารในครัวเรือนแต่ละมือต่อสัปดาห์		
1 มือ	1	0.5
2 มือ	17	7.9
ทุกมือ (ตั้งแต่ 3 มือขึ้นไป)	198	91.7

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	95	44
3,001 – 5,000 บาท	75	34.7
5,001 – 7,000 บาท	24	11.1
7,001 – 9,000 บาท	4	1.9
9,001 – 12,000 บาท	8	3.7
12,001 บาทขึ้นไป	10	4.6
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (ที่รับประทานอาหารเช้าร่วมกัน)		
1 – 3 คน	101	46.8
4 – 6 คน	109	50.5
7 – 9 คน	6	2.8
10 คนขึ้นไป	-	-
การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร		
เคย	104	48.1
ไม่เคย	112	51.9

ตารางที่ 3 ค่าตัวแปร

ตัวแปร	จำนวนข้อ	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ความรู้	10	5	10	9.48	0.90
ความมั่นใจ	3	10	15	14.5	1.01
ทัศนคติ	3	9	15	14.45	1.12
ปัจจัยเอื้อ	3	3	15	10.63	3.28
ปัจจัยหนุน	4	10	20	19.13	1.92
พฤติกรรม	5	19	25	24.44	1.12

ตอนที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยหนุน และพฤติกรรมด้านพฤติกรรมอาหาร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า

ความรู้เกี่ยวกับสุขาภิบาลอาหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ทักษะเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร ปัจจัยหนุนและพฤติกรรมทางด้านสุขาภิบาลอาหาร นอกจากนี้ยังพบว่าความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยหนุนและพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยหนุนและพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ทั้งนี้ปัจจัยเอื้อยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยหนุนและปัจจัยหนุนยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปร	ความรู้	ความมั่นใจ	ทัศนคติ	ปัจจัยเอื้อ	ปัจจัยหนุน	พฤติกรรม
ความรู้	-					
ความมั่นใจ	.193**					
ทัศนคติ	.220**	.478**				
ปัจจัยเอื้อ	.093	.152*	.214**			
ปัจจัยหนุน	.239**	.398**	.502**	.339**		
พฤติกรรม	.142*	.457**	.297**	.054	.322**	

** $p < 0.01$

* $p < 0.05$

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปร

ตารางที่ 5 การถดถอยพหุคูณของพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร (ตัวแปรตาม)

ตัวแปรต้น	B	p-value	R	R ²
ความมั่นใจ	0.391	p < 0.001	0.457	0.205
ปัจจัยหนุน	0.167	p < 0.001	0.482	0.225

R = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation)

R² = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of determination)

B = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression coefficient)

และเขียนเป็นสมการดังนี้

$$\text{พฤติกรรม (Y)} = 0.391 \text{ ความมั่นใจ (Xa2)} + 0.167 \text{ ปัจจัยหนุน (Xc)}$$

$$R^2 = 0.225$$

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขาภิบาลอาหาร

เมื่อใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression Analysis) มาอธิบายพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร จากปัจจัยต่างๆ คือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยหนุน ซึ่งตัวแปรต้นที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ได้แก่ ปัจจัยนำในส่วนของความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารและปัจจัยหนุน โดยความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารสามารถอธิบายพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < 0.001) และเมื่อนำปัจจัยหนุนมาร่วมอธิบายพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ซึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมได้เพิ่มขึ้น

ส่วนตัวแปรที่เหลือ คือ ความรู้ ทักษะคิด ปัจจัยเอื้อ ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร